

Meer dan 1,5 miljoen eerste inseminaties in ki-jaar 2014-

Inseminatiema

Fors meer inseminaties, een groeiend marktaandeel voor witblauw en minder belangstelling voor roodbont en kruisingsrassen. Dat zijn in een notendop de opvallendste conclusies van het ki-jaar 2014-2015. Delta Atlantic noteerde opnieuw veruit de meeste inseminaties.

tekst Inge van Drie

Het historisch hoge aantal mpr-koeien in Nederland in het boekjaar 2014-'15 deed het al vermoeden. Het aantal eerste inseminaties in de periode van 1 september 2014 tot en met 31 augustus 2015 zou wel eens flink hoger uit kunnen vallen dan het voorgaande jaar. De cijfers van CRV tonen aan dat dat vermoeden juist was. Tikte het definitieve aantal eerste inseminaties vorig jaar al voor het eerst sinds het jaar 2000 nipt de grens van 1,5 miljoen aan, nu noteert de veeverbeteringsorganisatie er 1.541.194 eerste inseminaties. Vergelijken met het aantal eerste inseminaties vorig jaar rond deze tijd (1.460.739) zijn dat er al ruim 80.000 meer. CRV tekent daarbij aan dat het definitieve aantal eerste inseminaties nog hoger uitkomt als alle nagekomen inseminaties van doe-het-zelvers zijn verwerkt. Over dhz-ki gesproken, van het voorlopig aantal eerste inseminaties komt 44,2 procent op het conto van veehouders die zelf insemineren. Het marktaandeel van de doe-het-zelvers stijgt daarmee met 0,8 procent. Dat de inseminatiemarkt uitbreidt, is niet nieuw. Sterker nog, al voor het achtste jaar op rij telt CRV meer eerste inseminaties dan het voorgaande jaar. Het dieptepunt was in het boekjaar 2006-2007 toen CRV er 1.340.193 registreerde. Sindsdien is het aantal eerste inseminaties met ongeveer 15 procent gestegen. Anders dan in Nederland kromp de Vlaamse inseminatiemarkt de afgelopen jaren. Pas vorig jaar voor het eerst nam CRV een lichte stijging waar van het aantal eerste inseminaties. Die toename zet door, want met een voorlopige 206.666 eerste inseminaties staat de teller op bijna vijftig inseminaties meer dan het definitieve aantal van vorig jaar (206.621) en bijna 7000 meer dan het voorlopige aantal van vorig jaar rond deze tijd (199.703).

Marktaandeel witblauwen stijgt

Zowel in Nederland als in Vlaanderen nemen de zwartbonte holsteins het leeuwendeel van de inseminaties voor hun rekening (tabel 1 en 2). In Nederland kwam

2015, met Atlantic opnieuw als veruit meestgebruikte stier

rkt dijt flink uit

Delta Atlantic verzamelde in een jaar tijd ruim 64.000 eerste inseminaties

het marktaandeel van de zwartbonte holsteins voorlopig uit op 60,1 procent, een minieme afname vergeleken met het voorgaande jaar. In Vlaanderen wonnen de zwartbonte holsteins 0,2 procent en stegen ze naar een officieus marktaandeel van 56,9 procent.

Niet geheel verrassend noteren de Belgisch-witblauwstieren de grootste verandering in marktaandeel. Dankzij de lage melkprijs, de op handen zijnde fosfaatwetgeving en de lage prijzen voor holsteinkalveren nam het gebruik van witblauwen op melkoeien fors toe. Iets meer dan één op de tien geïnsemineerde Nederlandse runderen (10,7 procent) kreeg afgelopen jaar bij de eerste paring een vleesveestier als partner. Ter vergelijking: vorig jaar lag dat percentage op 8,1.

De laatste maanden loopt het aandeel nog verder op. Ook uitgedrukt in percentage van het totaal aantal inseminaties ligt het aandeel van de witblauwstieren hoger; in augustus 2015 werd bijna twintig procent van de totale inseminaties in Nederland verricht met sperma van een Belgisch-witblauwstier.

Overigens ligt het marktaandeel van vleesveestieren niet voor het eerst boven de tien procent. Ook tussen 2004 en 2006 waren witblauwstieren relatief vaak eerste keus en eind jaren tachtig, begin jaren negentig kozen Nederlandse melkveehouders eveneens vaak voor witblauwstieren met een uitschieter van 15 procent marktaandeel in het boekjaar 1990-1991.

Animo voor kruisingsrassen neemt af

In Vlaanderen nam het aandeel eerste inseminaties met witblauwstieren licht toe, van 22,8 naar 23,3 procent. Maar de markt in Vlaanderen is in dit opzicht niet te vergelijken met die in Nederland. Vlaamse veehouders zetten Belgisch-witblauwstieren voornamelijk in voor de zuivere fokkerij en veel minder voor de gebruikskruising. Dat geldt bijvoorbeeld voor de meest ingezette witblauwstier in Vlaanderen, Kubitus de Bray. Voor de Nederlandse koploper Elk 23 van de Plashoeve geldt juist dat hij vooral melkoeien als partner krijgt.

De toegenomen populariteit van witblauwen in Nederland gaat onder meer ten koste van het aandeel eerste inseminaties met roodbonte holsteinstieren. Dat komt met 19,5 voor het eerst uit onder de twintig procent. Ook de animo voor het inzetten van kruisingsrassen lijkt tanende. Zowel de rassen fleckvieh en brown swiss als Zweeds roodbont verloren terrein. Dat geldt ook voor het montbéliarde-ras, al lijkt daar de fors minder ingezette kruisingstier Woeste Polder Reladon – die vorig jaar nog

ras	stiergebruik in Nederland (%)	
	2013-'14	2014-'15*
zwartbont hf	60,4	60,1
roodbont hf	21,0	19,5
Belgisch witblauw	8,1	10,7
fleckvieh	3,4	3,1
mrij	1,6	1,7
montbéliarde	1,4	1,2
brown swiss	1,2	1,0
Zweeds roodbont	0,8	0,5
Noors roodbont	0,7	0,6
jersey	0,3	0,4
Deens roodbont	0,3	0,4
blaarkop	0,2	0,2
verbeterd roodbont	0,1	0,1
zwartbont fh	0,1	0,1
blonde d'Aquitaine	0,1	0,1
lakenvelder	0,1	0,1
ayrshire	0,1	0,0

Tabel 1 – Stiergebruik per ras in Nederland op basis van eerste inseminaties, uitgedrukt in percentage (* = voorlopige cijfers) (bron: CRV)

ras	stiergebruik in Vlaanderen (%)	
	2013-'14	2014-'15*
zwartbont hf	56,7	56,9
Belgisch witblauw	22,8	23,3
roodbont hf	16,0	15,7
fleckvieh	0,9	0,9
Belgisch witrood	0,8	0,8
Belgisch witblauw dubbeldoel	0,7	0,7
brown swiss	0,6	0,5
montbéliarde	0,3	0,1
Zweeds roodbont	0,2	0,1
Belgisch rood vlees	0,2	0,2
blonde d'Aquitaine	0,1	0,2
Belgisch rood dubbeldoel	0,1	0,1
Belgisch roodbont	0,1	0,2
jersey	0,1	0,1
Deens roodbont	0,0	0,1
verbeterd roodbont	0,1	0,1

Tabel 2 – Stiergebruik per ras in Vlaanderen op basis van eerste inseminaties, uitgedrukt in percentage (* = voorlopige cijfers) (bron: CRV)

goed was voor zo'n 4800 eerste inseminaties – eveneens debet aan.

Mrij-stier met ruim 6400 inseminaties

Mogelijk door het einde van de quotering ziet het jersey-ras het aantal eerste inseminaties juist weer stijgen. Dat geldt ook voor het mrij-ras, dat het aan-

Topspeed Kodak al drie jaar op rij nummer één roodbont

Opnieuw ruim 60.000 eerste inseminaties voor Delta Atlantic

Table 3 – Eerste inseminaties per stier in Nederland van 1 september 2014 tot en met 31 augustus 2015 (* = genoomstier) (bron: CRV)

naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.
zwartbont Nederland		Delta Astro	5.710	Tackleberry	3.409	zwartbont import	
Delta Atlantic	64.038	Delta Paramount	5.688	Red Torpedo	3.195	Cogent Twist	13.086
Bouw Snowfever cd*	31.189	Delta Titanium	5.220	Camion van de Peul cd	2.897	Alta Ceasar	12.517
Delta Bookem Danno*	31.002	Diepenhoek Rozello	4.746	Bronkhorster Riant cd*	2.874	Regancrest Alta Iota	10.034
AH Vitesse*	28.390	Newhouse Ubrox	4.509	Lowlands Klimmer	2.862	Cordes-Maid Stonewall	8.616
Batenburg G. Stellando rf	24.036	Delta Enigma	4.321	mrij			
Buisweerd Mobile*	23.518	Apina Stig*	4.318	Marcello	6.406	Mavid	7.687
Delta Brilliant cd	16.216	Big Spell	4.288	Sören	1.428	R-E-W Seaver	7.468
Midwolder Goldmar	15.923	Danillo	4.039	Goran	1.221	Ballycairn Oman Pello	6.798
Quatro Patrick*	14.464	roodbont Nederland		Rex 159	1.023	Gen-I Beq Brawler	5.760
Aurora Jeroen	13.835	Topspeed Kodak	22.430	vleesvee			
Delta Vitality by	13.487	Cherokee van de Peul	17.869	Elk 23 van de Plashoeve (bwb)	18.481	De-Su 11236 Balisto*	5.728
Big Winner	13.078	JU Stefan	16.941	Maieur Elev. de PT Barvaux (bwb)	12.848	Gillette Jungle	4.426
Ralma O-Man Cf Cricket by	11.406	Delegate van de Peul*	15.789	Rian 18 van de Plashoeve (bwb)	10.772	New Farm Britt Prince	4.251
Delta Bombay	9.301	Talentino	13.428	Mandarin du Bois d'Auge (bwb)	8.522	Morningview Levi	4.220
Vendairy Wonder cv	8.955	Delta Direct*	11.962	Urbanus 2 (bwb)	8.091	Coppertop Doberman	3.289
Delta Sherlock rf*	8.283	Delta Fidelity	10.194	Talent 2290 Papillons (bwb)	7.511	Sundance*	3.239
Skalsumer Blitz	8.113	Lowlands Franklin	8.312	Rugulus de la Coue (bwb)	6.616	Morningview Legend	3.172
Slotboom's Pilot	7.957	Etaregge Brooklyn	6.789	Nordique des 3 Frontières (bwb)	6.602	Va-Early-Dawn Sudan	3.035
Delta Cupido*	7.859	HJR Windstar	6.516	Mage des 1000 Fontaines (bwb)	6.303	Leko	2.781
Delta G-Force	7.536	De Vrendt Reality	5.862	Malraux de la Faussie (bwb)	5.490	roodbont import	
Newhouse Banker	7.107	Lowlands Redman	5.449	Navire de la Garde de Dieu (bwb)	5.201	Jerudo	6.584
Gansey's Leonidas rf	6.447	Delta Colorado*	4.064	Japio van de Blomsteeg (bwb)	4.906	Braut (Noors roodbont)	5.882
Delta Lambert	6.155	Lowlands Lambiek	4.030	Lucas van Boszicht (bwb)	4.563	VR Cigar (Deens roodbont)	5.074
Apina Health*	6.147	De Vrendt Nano P*	3.753	Jafar de la Coutere (bwb)	4.284	Jotan	4.863
Delta Persuader	6.083	Poppe Timeless*	3.604	Dorus van de Plashoeve (bwb)	3.618	Valfin (montbéliarde)	4.381
Big Malki	5.825					Rumgo (fleckvieh)	4.176
Newhouse Gofast cd	5.792					Wille (fleckvieh)	3.852
						Triomphe (montbéliarde)	3.764

Table 4 – Eerste inseminaties per stier in Vlaanderen van 1 september 2014 tot en met 31 augustus 2015 (* = genoomstier) (bron: CRV)

naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.
zwartbont Vlaanderen		Big Malki	1.566	Poppe Timeless*	1.147	zwartbont import	
Delta Atlantic	5.689	Batenburg G. Stellando rf	1.454	Delta Direct*	1.085	Sauveur de Monin Chap. (bwb)	1.331
Bouw Snowfever cd*	5.490	Delta Sherlock rf*	1.123	vleesvee			
Delta Bookem Danno*	5.425	roodbont Vlaanderen		Kubitus de Bray (bwb)	4.291	Goveur van het Vinkenhof (bwb)	1.222
AH Vitesse*	2.717	Delegate van de Peul*	1.909	Langoureux de Fooz (bwb)	2.120	Tarzan du Falgi (bwb)	1.187
Quatro Patrick*	2.497	HJR Windstar	1.694	Attribut du Fond de Bois (bwb)	1.616	Lucas van Boszicht (bwb)	1.177
Vero Crown*	2.019	JU Stefan	1.602	Résistant d'au Chêne (bwb)	1.583		
Buisweerd Mobile*	2.009	Cherokee van de Peul	1.482	Adajio de Bray (bwb)	1.512	Regancrest Alta Iota	2.096
Ralma O-Man Cf Cricket by	1.982	Topspeed Kodak	1.343	Elk 23 van de Plashoeve (bwb)	1.512	Cogent Twist	1.318
Delta Cupido*	1.885	Lowlands Franklin	1.327	Ilot du Bouchelet (bwb)	1.496	Misty Springs Superpower	1.109
Delta Brilliant cd	1.798	Delta Colorado*	1.253	Maieur Elev. de PT Barvaux (bwb)	1.468	Gen-I-Beq Brawler	1.088
Midwolder Goldmar	1.579					Lake-Effect Alta Caliber	1.048
						De-Su 521 Bookem	825

Mrij-stier Marcello noteert 6400 eerste inseminaties

Cogent Twist neemt leiding over van Regancrest Alta Iota

deel met 0,1 ziet stijgen naar 1,7 procent. In aantallen komt dat neer op bijna 26.000 eerste inseminaties. Een groot deel daarvan komt voor rekening van Marcello, die voor het tweede jaar op rij de eerste plaats in het mrij-klassement bezet, ditmaal met 6406 eerste inseminaties. Dat zijn er opmerkelijk veel voor een mrij-stier (tabel 3). Dat heeft onder meer te maken met het afschaffen van het koudewachtstierensysteem van mrij-stieren, waardoor CRV sommige stieren langer aanhoudt.

Marcello, die nog altijd niet beschikt over dochterfokwaarden, dankt zijn populariteit niet alleen aan zijn afstamming – hij is een Baltimorezoon uit de bekende Matthijsdochter Martha 288 van Frank van der Heijden uit Oostelbeers – maar ook aan zijn bovengemiddelde bevruchtingscijfers. Ook op menig holsteinkoe is hij daarom ingezet.

Vijf genomstieren in top tien

Zoals Marcello een flinke voorsprong heeft op zijn naaste belagers, zo heeft ook Delta Atlantic van zijn concurrenten geen gevaar te duchten. De Ramoszoon uit Etazon Renate komt uit op ruim 64.000 eerste inseminaties. Dat zijn er dubbel zo veel als van de nummer twee, Bouw Snowfever, die er iets meer dan 31.000 laat optekenen.

Snowmanzoon Snowfever is niet de enige genomstier in de top tien. Ook de nummers drie (Danno), vier (Vitesse), zes (Mobile) en negen (Patrick) wachten nog op fokwaarden op basis van dochterinformatie. Samen zijn deze vijf meestgebruikte genomstieren goed voor bijna 130.000 eerste inseminaties. Bovendien is de nummer vijf, Batenburg G. Stellando, inmiddels dan wel genomstier af – zijn dochters bezorgden hem in april een fokwaarde op basis van dochterprestaties – maar een groot deel van de inseminaties van afgelopen jaar

realiseerde hij nog als genomstier. De nog maar net vijf jaar oude Fidelityzoon prijkt al wel voor het derde jaar op rij in de top tien.

De nieuwe garde zorgt ervoor dat oudgedienden als onder meer Big Winner, Ralma O-Man Cf Cricket en Newhouse Gofast nu buiten de top tien vallen.

Telt de top tien bij zwartbont in vergelijking met vorig jaar zeven nieuwe namen, heel anders is dat bij roodbont. Slechts twee nieuwelingen melden zich. Dat zijn op een vierde plek Delegate van de Peul, die via zijn moeder Massia 9761 van de Peul alweer een kleinzoon van Atlantic is, en op een negende plek Eta-regge Brooklyn.

Delegate op kop in Vlaanderen

Topspeed Kodak is aan de kop van het roodbontklassement zo langzamerhand een vertrouwd gezicht. Voor het derde jaar op rij prijkt de Kevinzoon op de eerste plek, al noteert hij met 22.430 eerste inseminaties er wel beduidend minder dan de voorgaande jaren. Kodak maakte de afgelopen drie jaar de dienst uit bij roodbont samen met zijn voornaamste concurrent Delta Fidelity, maar dit jaar moet de Kianzoon genoegen nemen met de zevende plek. In plaats van Fidelity bezet nu Cherokee van de Peul (v. Fender) de tweede plek met JU Stefan (v. Canvas) kort daarachter.

De top tien van meestgebruikte roodbontstieren telt beduidend minder genomstieren dan de top tien zwartbont. Alleen de genomstieren Delegate van de Peul en Delta Direct dringen door tot de top tien. Anders is dat in Vlaanderen, waar Delegate van de Peul het roodbontklassement aanvoert met 1909 eerste inseminaties (tabel 4). In zijn kielzog volgen in de top tien nog drie genomstieren: Delta Colorado, Poppe Timeless en Delta Direct.

Ook bij zwartbont is het aandeel ge-

nomstieren in de top tien in Vlaanderen met zeven stuks hoger dan in Nederland. Opmerkelijk is dat de top vier zwartbont in Vlaanderen met Atlantic, Snowfever, Danno en Vitesse exact gelijk is aan de top vier zwartbont in Nederland.

Britse Twist op nummer één

In de top tien in de importlijst duikt voor het eerst ook een genomstier op. De Amerikaanse De-Su 11236 Balisto (v. Bookem) noteert met ruim 5700 eerste inseminaties een negende plaats. De koploper in de importlijst is dit jaar Cogent Twist met net iets meer dan 13.000 inseminaties. De Shottlezoon is niet de enige Britse stier in de lijst; op de zevende plaats prijkt zijn landgenoot Ballycairn Oman Pello.

Kort achter Twist volgt Planetzoon Alta Ceasar. De lijstaanvoerder van vorig jaar, Regancrest Alta Iota, moet nu genoegen nemen met een bronzen positie met nipt 10.000 eerste inseminaties. In Vlaanderen lukte het de OManzoon wel om zijn leidende positie te handhaven.

In het segment roodbont import, waar traditiegetrouw ook de meestgebruikte importstieren van andere rassen deel van uitmaken, wisselen Jerudo en Braut stuivertje. Dit keer neemt de Duitse Jeromzoon Jerudo de leiding met 6584 eerste inseminaties, terwijl de Noorse roodbontstier Braut de tweede plaats bezet met bijna 6000 eerste inseminaties.

Ook de derde plek is voor een vertegenwoordiger van de Scandinavische roodbontstieren, de Deens roodbontstier VR Cigar. Jotan valt met 4863 eerste inseminaties net buiten de top drie. Valfin is net als vorig jaar de meestgebruikte montbéliardestier, terwijl Rumgo opnieuw de nummer één bij fleckvieh is. Ook Vigor handhaaft met bijna 2600 eerste inseminaties de eerste plek bij brown swiss. |